

TĂNG CƯỜNG HUY ĐỘNG CÁC NGUỒN LỰC THỰC HIỆN CÔNG TÁC GIẢM NGHÈO ĐA CHIỀU TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN QUANG BÌNH, TỈNH HÀ GIANG

TS. Nguyễn Trọng Tuấn*

Huyện Quang Bình, tỉnh Hà Giang là một huyện nghèo theo tiêu chí đa chiều. Trong thời gian qua, cấp ủy và chính quyền huyện đã có nhiều biện pháp để giảm nghèo đa chiều. Tuy nhiên, bên cạnh một số kết quả tích cực, nghèo đa chiều vẫn là một thực tế trên địa bàn huyện. Trên cơ sở nội dung nghèo đa chiều, bài viết đã đưa ra một số giải pháp nhằm giảm nghèo đa chiều trên địa bàn huyện Quang Bình, tỉnh Hà Giang trong thời gian tới.

• Từ khóa: Huyện Quang Bình, tỉnh Hà Giang; nghèo đa chiều; giảm nghèo đa chiều; giảm nghèo đa chiều trên địa bàn huyện Quang Bình, tỉnh Hà Giang.

Ngày nhận bài: 25/4/2022

Ngày gửi phản biện: 26/4/2022

Ngày nhận kết quả phản biện: 26/5/2022

Ngày chấp nhận đăng: 28/5/2022

• Keywords:

Quang Bình là huyện miền núi, phía Tây Nam tỉnh Hà Giang. Với xuất phát điểm về kinh tế thấp, huyện Quang Bình có tỷ lệ hộ nghèo ở mức cao của cả nước, đời sống người dân gặp nhiều khó khăn. Hiện nay, toàn huyện có hơn 4.500 hộ nghèo, chiếm tỷ lệ hơn 33% tổng số hộ toàn huyện; trên 1.700 hộ cận nghèo, chiếm tỷ

lệ khoảng 13% tổng số hộ toàn huyện. Tiếp cận theo hướng nghèo đa chiều, huyện Quang Bình, tỉnh Hà Giang cũng là huyện có tỷ lệ hộ nghèo cao trong toàn tỉnh Hà Giang. Số đơn vị cấp xã đạt chuẩn phổ cập giáo dục trung học cơ sở, mức độ 1: 3/15 xã (đạt tỷ lệ 20%). Việc tiếp cận các dịch vụ y tế của hộ nghèo còn rất hạn chế và cơ bản dựa vào bảo hiểm y tế. Tỷ lệ thiếu hụt về chất lượng nhà ở cũng ở mức độ cao (13% năm 2021). Số hộ gia đình không sử dụng thuê bao điện thoại và internet năm 2020 là 147 hộ.

Để thực hiện giảm nghèo đa chiều trên địa bàn huyện, trong thời gian qua, cấp ủy và chính quyền huyện Quang Bình, tỉnh Hà Giang đã triển khai nhiều biện pháp tích cực.

Đối với lĩnh vực giáo dục - đào tạo, cấp ủy và chính quyền huyện Quang Bình, tỉnh Hà Giang đã chỉ đạo thực hiện hỗ trợ cho các em học sinh có hoàn cảnh khó khăn cả về vật chất và tinh thần, cụ thể là: Giai đoạn 2016-2020, thực hiện

* Học viện Cảnh sát nhân dân

miễn giảm học phí và hỗ trợ chi phí học tập cho 79.549 lượt học sinh nghèo, cận nghèo; trợ cấp tiền ăn trưa cho 20.277 lượt học sinh mầm non; trợ cấp tiền ăn trưa, tiền trợ học cho 32.996 lượt học sinh bán trú; tiếp nhận và cấp phát 1.924 tấn gạo hỗ trợ của Chính phủ cho 28.534 lượt học sinh bán trú; hỗ trợ học tập cho 9.238 lượt học sinh dân tộc thiểu số rất ít người.

Đối với lĩnh vực y tế, toàn huyện đã thực hiện rà soát, mua và cấp thẻ bảo hiểm cho 45.637 người nghèo, người dân tộc thiểu số sinh sống ở vùng kinh tế - xã hội khó khăn và đặc biệt khó khăn; 1.977 đối tượng cận nghèo; thực hiện khám chữa bệnh miễn phí cho 2.794 lượt người nghèo với tổng nguồn kinh phí hơn 3 tỷ đồng. Hỗ trợ kinh phí điều trị nội trú tại tuyến huyện trở lên cho gần 2.000 lượt bệnh nhân với kinh phí gần 400 triệu đồng. Tỷ lệ bao phủ bảo hiểm y tế đạt 99%.

Đối với lĩnh vực nhà ở, tính đến năm 2021 đã có gần 100 hộ vay vốn để sửa chữa và làm nhà mới với nguồn kinh phí trên 2 tỷ đồng. Nguồn vốn ủng hộ xây nhà Đại đoàn kết trên địa bàn huyện đạt 1.800 triệu đồng, hỗ trợ cho hơn 70 hộ gia đình diện nghèo để làm nhà ở, nhiều hội viên phụ nữ, chủ thập đồ được hỗ trợ để sửa chữa, nâng cấp và xây mới nhà ở, góp phần cải thiện chất lượng cuộc sống.

Đối với lĩnh vực tiếp cận thông tin, cấp ủy và chính quyền huyện Quang Bình, tỉnh Hà Giang đã tổ chức nhiều buổi tuyên truyền, tập huấn về Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững với nhiều hình thức khác nhau. Thông qua các đợt tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức cho cán bộ và nhân dân trên địa bàn huyện về nội dung, mục đích của Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững. Thông qua việc tăng cường tiếp cận thông tin cho các hộ nghèo, bằng nhiều hình thức khác nhau, huyện Quang Bình đã cải thiện tốt hơn tiêu chí tiếp cận thông tin cho người nghèo. Năm 2019, số hộ gia đình nghèo không có ti vi và không nghe được hệ thống loa đài truyền thanh xã là 1.204 hộ, năm 2020 con số này đã giảm xuống chỉ còn 683 hộ.

Như vậy, với sự cố gắng nỗ lực của các cấp ủy, chính quyền và nhân dân huyện Quang Bình,

trong thời gian qua tỷ lệ nghèo đa chiều trên địa bàn huyện đã đạt được một số kết quả đáng khích lệ. Cụ thể là: Số hộ nghèo và tỷ lệ hộ nghèo đã giảm xuống, số hộ thoát nghèo tăng lên, số hộ nghèo phát sinh cũng giảm từ mức 240 hộ năm 2016 xuống còn 190 hộ năm 2020.

Bên cạnh những ưu điểm đạt được, công tác giảm nghèo theo tiếp cận đa chiều của huyện Quang Bình còn những hạn chế nhất định theo các chiều tiếp cận về y tế, nhà ở, điều kiện sống và tiếp cận thông tin.

Việc tiếp cận các dịch vụ y tế của hộ nghèo còn rất hạn chế, còn tồn tại số hộ gia đình có người bị ốm đau nhưng không đi khám chữa bệnh, tỷ lệ thiếu hụt của tiêu chí dịch vụ y tế về bảo hiểm y tế trong tổng số nghèo xu hướng tăng lên.

Tỷ lệ thiếu hụt về chất lượng nhà ở cũng tăng lên với mức độ cao, gia tăng từ 12% năm 2019 lên mức 13% năm 2020. Điều này cho thấy việc cải thiện chất lượng cuộc sống thông qua tiêu chí chất lượng nhà ở còn gặp nhiều khó khăn. Tỷ lệ thiếu hụt về diện tích bình quân đầu người trên tổng số hộ nghèo cũng tăng lên từ mức 6% năm 2019 lên mức 8% năm 2020. Như vậy, theo các tiêu chí nghèo đa chiều về nhà ở cho thấy các hộ nghèo về nhà ở tại huyện Quang Bình đã tăng lên.

Tỷ lệ hộ gia đình không có thành viên nào sử dụng thuê bao điện thoại và internet tuy có tăng lên nhưng còn ở mức thấp.

Có thể nhận định, kết quả giảm nghèo đa chiều trong thời gian qua trên địa bàn huyện Quang Bình, tỉnh Hà Giang tuy đạt được mục tiêu đề ra về số hộ nghèo giảm nhưng chất lượng chưa thật sự bền vững.

Trong thời gian tới, để thực hiện mục tiêu giảm nghèo đa chiều trên địa bàn huyện Quang Bình, tỉnh Hà Giang, theo chúng tôi cần thực hiện tốt một số biện pháp sau đây:

Thứ nhất, cần nâng cao nhận thức đối với cán bộ, đảng viên và toàn thể nhân dân trong huyện về giảm nghèo đa chiều. Đây là công việc cần thiết nhưng rất khó khăn, do trình độ mặt bằng dân trí còn thấp nên nhận thức nói chung và về giảm nghèo đa chiều nói riêng của người dân huyện Quang Bình còn hạn chế. Cần thực hiện

tổng thể nhiều biện pháp nhằm nâng cao nhận thức của nhân dân về giảm nghèo đa chiều, cụ thể là: đẩy mạnh công tác tuyên truyền về các biện pháp giảm nghèo đến các tầng lớp nhân dân trong huyện; triển khai các mô hình giảm nghèo điển hình; triển khai các lớp tập huấn về các biện pháp kỹ thuật trong sản xuất kinh doanh nhằm giảm nghèo.

Cần tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo và nâng cao ý thức trách nhiệm của cấp ủy, chính quyền các cấp về công tác giảm nghèo đa chiều, tăng cường sự phối hợp chặt chẽ giữa hệ thống chính trị các cấp trong huyện trong thực hiện giảm nghèo đa chiều. Thực hiện tốt công tác xây dựng nghị quyết, kế hoạch để chỉ đạo và tổ chức thực hiện, trong đó đề ra mục tiêu giảm nghèo phù hợp với tình hình thực tế ở địa phương. Bên cạnh đó, huyện cần chỉ đạo các xã thực hiện tốt chương trình giảm nghèo đa chiều, tạo sinh kế, phát triển sản xuất, tiếp cận các dịch vụ xã hội cơ bản của hộ nghèo đa chiều.

Thứ hai, cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền về công tác giảm nghèo đa chiều trên địa bàn huyện.

Công tác tuyên truyền có ý nghĩa rất lớn trong nâng cao nhận thức cho các cấp, các ngành, các hộ gia đình về ý thức giảm nghèo, thoát nghèo đa chiều. Tuyên truyền phổ biến tới các hộ gia đình về chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước về công tác an sinh xã hội, giải quyết việc làm, dạy nghề cho lao động nông thôn. Trong tuyên truyền cần chú ý đến các mô hình hay, cách làm hiệu quả trong giảm nghèo đa chiều, từ đó nhân rộng điển hình thoát nghèo trong địa bàn huyện. Đặc biệt, trong quá trình tuyên truyền cần lưu ý những kinh nghiệm của các địa phương có đặc điểm tương đồng với huyện Quang Bình, những kinh nghiệm liên quan tới huy động vốn, áp dụng tiến bộ kỹ thuật công nghệ, kinh nghiệm trong lãnh đạo, chỉ đạo, kinh nghiệm trong liên kết, phối hợp giữa các đơn vị, liên kết các địa phương với nhau, kinh nghiệm trong sử dụng chính sách, đãi ngộ... Tuyên truyền để vận động các tổ chức doanh nghiệp, các nhà hảo tâm, các tầng lớp nhân dân cùng tham gia vào công tác giảm nghèo đa chiều, hướng đến giải quyết các vấn đề như: lao động việc làm, phát

triển giáo dục, đào tạo nghề, cải thiện điều kiện sống ở nông thôn, xây dựng nông thôn mới...

Thứ ba, tăng cường huy động các nguồn lực thực hiện công tác giảm nghèo đa chiều.

Việc huy động các nguồn lực có vai trò quan trọng trong thực hiện mục tiêu giảm nghèo đa chiều trên địa bàn huyện. Những nguồn lực cơ bản cần huy động như, nguồn vốn, nguồn lao động, nguồn tài nguyên, nguồn lực khoa học công nghệ. Trong quá trình huy động các nguồn lực thực hiện giảm nghèo cần phát huy cả nguồn từ ngân sách nhà nước và các nguồn từ xã hội hóa, nhất là nguồn vốn. Các nguồn lực huy động cần được sử dụng một cách hiệu quả nhất, góp phần thực hiện mục tiêu giảm nghèo một cách tối đa. Quá trình sử dụng, phân bổ các nguồn lực huy động được cần ưu tiên cho các địa phương có nhiều khó khăn hơn, địa phương chưa đạt chuẩn nông thôn mới, các xã có tỷ lệ hộ nghèo cao hơn.

Thứ tư, hoàn thiện cơ chế chính sách của Nhà nước và địa phương về giảm nghèo đa chiều.

Thời gian qua, Đảng và Nhà nước có nhiều chủ trương, chính sách nhằm xóa đói giảm nghèo nói chung và giảm nghèo đa chiều nói riêng. Những chính sách này đã góp phần tạo cơ hội cho nhiều hộ gia đình thoát nghèo, tỷ lệ hộ nghèo giảm nhanh chóng. Các địa phương đã chủ động triển khai thực hiện các chính sách giảm nghèo của Đảng và Nhà nước và tạo những điều kiện tốt góp phần thực hiện công tác giảm nghèo theo hướng đa chiều. Trong thời gian tới, hướng hoàn thiện cơ chế, chính sách cần khắc phục kịp thời những hạn chế, đảm bảo chính sách an sinh xã hội gắn liền với chiến lược phát triển kinh tế - xã hội, đúng đối tượng theo quy định được tiếp cận và hưởng thụ đầy đủ các chính sách giảm nghèo đa chiều.

Tiếp tục duy trì và đẩy mạnh thực hiện chính sách về hỗ trợ tạo việc làm, tìm kiếm việc làm, về sản xuất, dạy nghề, tiếp cận thụ hưởng các dịch vụ xã hội cơ bản. Các chính sách nhằm phát triển các làng nghề truyền thống ở nông thôn, thực hiện chuyển dịch cơ cấu lao động nông thôn; khuyến khích và nhân rộng các mô hình kinh tế làm ăn hiệu quả như kinh tế trang trại, kinh tế hộ phục

vụ cho sản xuất và chế biến nông sản, thủy sản và chăn nuôi để thu hút và giải quyết lao động tại chỗ, tăng thu nhập cho người dân.

Tiếp tục triển khai thực hiện có hiệu quả Quyết định số 2099/QĐ-UBND ngày 23/10/2015 của Ủy ban nhân dân tỉnh Hà Giang về phê duyệt Đề án hỗ trợ nhà ở đối với hộ nghèo đã đăng ký vay vốn làm nhà trên địa bàn tỉnh theo Quyết định số 33/2015/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ.

Thứ năm, tiếp tục hỗ trợ người nghèo tiếp cận các dịch vụ cơ bản nhằm thực hiện mục tiêu giảm nghèo đa chiều

Đối với chính sách hỗ trợ giáo dục cho người nghèo, cấp ủy, chính quyền huyện Quang Bình, tỉnh Hà Giang cần tiếp tục thực hiện công tác hỗ trợ cho các gia đình diện nghèo và cận nghèo tiếp cận một cách tốt nhất các dịch vụ cơ bản như: giáo dục, y tế, việc làm, nhà ở, nước sạch...

Cần tăng cường đầu tư cơ sở vật chất cho hệ thống giáo dục, tạo cơ hội đến trường cho trẻ em, đào tạo nghề cho các lao động hộ nghèo, thực hiện phổ cập giáo dục cao trên địa bàn huyện. Tiếp tục thực hiện chính sách ưu đãi, thu hút đối với cán bộ, giáo viên công tác tại địa bàn huyện và tại các xã có điều kiện khó khăn, đặc biệt khó khăn.

Đối với chính sách hỗ trợ y tế cho người nghèo, cần đảm bảo cho toàn bộ người nghèo được khám chữa bệnh miễn phí, thông qua thực hiện cấp thẻ bảo hiểm y tế cho người nghèo; từng bước nâng cao chất lượng hiệu quả khám chữa bệnh, đặc biệt tại các tuyến cơ sở và ưu tiên đầu tư để đạt chuẩn y tế theo quy định; tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị y tế cho các trạm y tế xã đi đôi với tăng cường tập huấn nâng cao năng lực cán bộ y tế cấp xã, thôn để người nghèo tiếp cận với các dịch vụ y tế thuận lợi có chất lượng.

Đối với chính sách hỗ trợ người nghèo về nhà ở, tiếp tục thực hiện Đề án hỗ trợ nhà ở đối với hộ nghèo đã đăng ký vay vốn làm nhà trên địa bàn tỉnh Hà Giang theo Quyết định số 33/2015/QĐ-TTg ngày 10/8/2015 của Thủ tướng Chính phủ nhằm hỗ trợ người nghèo trong vấn đề nhà ở theo đúng quy định.

Tuyên truyền vận động cộng đồng chung tay góp sức, huy động tiền vốn từ các nguồn các tổ chức, các nhà hảo tâm để tiếp tục thực hiện xóa nhà tạm cho hộ nghèo.

Đối với vấn đề nước sạch và vệ sinh môi trường, đẩy mạnh xây dựng mới, bảo dưỡng, sửa chữa định kỳ các công trình nước sinh hoạt trên địa bàn huyện, đảm bảo cung cấp nước sạch cho cộng đồng, nhất là các gia đình diện nghèo, các xã vùng sâu, vùng xa, vùng đặc biệt khó khăn.

Đối với vấn đề tiếp cận thông tin và truyền thông, đẩy mạnh đầu tư xây dựng công trình, trang thiết bị phục vụ công tác thông tin truyền thông tại các xã trên địa bàn huyện, nhất là các xã vùng sâu, vùng xa, vùng đặc biệt khó khăn. Hiện nay, trong bối cảnh tác động của cách mạng công nghiệp lần thứ tư, nhu cầu về thông tin và tiếp cận truyền thông của người dân mang tính thiết yếu. Đối với các gia đình diện nghèo và cận nghèo, khả năng tiếp cận thông tin, truyền thông hiện đại là rất khó khăn. Điều này ảnh hưởng đến cơ hội thoát nghèo và vươn lên phát triển của các gia đình diện nghèo. Vì vậy, trong thời gian tới, cấp ủy và chính quyền huyện Quang Bình, tỉnh Hà Giang cần có những biện pháp hỗ trợ các hộ nghèo tiếp cận thông tin, truyền thông có hiệu quả, góp phần giảm nghèo đa chiều trên địa bàn huyện một cách bền vững./.

Tài liệu tham khảo:

Quyết định số 1614/QĐ-TTg ngày 15/9/2015 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án tổng thể “Chuyển đổi phương pháp tiếp cận đo lường nghèo từ đơn chiều sang đa chiều áp dụng cho giai đoạn 2016-2020”.

Nghị quyết 76/2014/QH13, Đẩy mạnh thực hiện mục tiêu giảm nghèo bền vững đến năm 2020.

Chính phủ, Nghị định số 07/2021/NĐ-CP, ngày 27/01/2021, quy định về chuẩn nghèo đa chiều, giai đoạn 2021-2025.

Quyết định số 2099/QĐ-UBND ngày 23/10/2015 của Ủy ban nhân dân tỉnh Hà Giang.

<http://hdl.vn/vi/nghien-cuu---trao-doi/chuong-trinh-giam-ngheo-ben-vung-o-viet-nam-thuc-trang-va-giai-phap.html> (truy cập ngày 15/4/2022)